

Sendt med e-post

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Oslo, 7. februar 2020

Deres ref: 19/6342

Høringsuttalelse om gjennomføring av EUs direktiv om kollektiv rettighetsforvaltning og om åndsverklovens rekkevidde for nærstående rettigheter

Vi viser til Kulturdepartementets høringsbrev av 6. desember 2019. Kopinor legger her fram våre synspunkter på forslaget. Våre medlemsorganisasjoner vil inngi egne høringsuttalelser så langt de finner det ønskelig.

Høringsnotatet er omfattende, med forslag til ny lov, ny forskrift og endringer i to eksisterende lover. Gjennomføringen av direktivet vil få konsekvenser både for Kopinor og for våre 22 medlemsorganisasjoner, og vi finner det uheldig at forslaget sendes ut med forkortet høringsfrist. For at en så komplisert sak skal bli godt belyst, må høringsinstansene få tilstrekkelig tid til vurdering, diskusjon og beslutning, noe vi ikke har fått denne gangen.

Mange av kravene som følger av direktivet, er allerede etablert praksis i Kopinor. Direktivet er imidlertid i stor grad skrevet med utgangspunkt i musikkområdet og med bakgrunn i andre juridiske og organisatoriske tradisjoner enn de norske og nordiske. En del bestemmelser framstår som ganske ubegripelige, noe som gjør det vanskelig å vurdere de fulle konsekvensene av forslagene til lov og forskrifter.

Innledningsvis vil vi også påpeke at det er nødvendig med klare overgangsregler når loven innføres, siden den utvilsomt vil måtte føre til endringer i arbeidsmetoder, rutiner, regler og vedtekter i organisasjonene.

1. Generelt

Kollektiv forvaltning av rettigheter, både med og uten støtte av avtalelisensbestemmelsene, har gjennom mange år hatt stor betydning for både rettighetshavere og brukere i Norge. Vi setter pris på at departementet legger opp til en gjennomføring som verner om de velfungerende og balanserte ordningene som er etablert med utgangspunkt i åndsverkloven. Vi vil generelt oppfordre om å være enda tydeligere på enkelte punkter og utnytte det handlingsrommet som finnes i direktivet.

Avtalelisensbestemmelsene på Kopinors områder har muliggjort en enkel og ubyråkratisk kollektiv forvaltning og masseklarering av rettigheter, uten krav for verken rettighetshavere eller brukere om å forholde seg til detaljerte oversikter over rettigheter eller verk. Alt utgitt materiale, norsk og utenlandsk, omfattes av avtalene om kopiering i undervisning og internt i alle typer virksomheter – enkelt og greit.

MEDLEMSORGANISASJONER

Den norske Forfatterforening
Den norske Forleggerforening
Fagpressen
Forbundet Frie Fotografer
GRAFILL (Norsk organisasjon
for visuell kommunikasjon)
Mediebedriftenes Landsforening

Musikkforleggerne
NOPA Norsk forening for
komponister og tekstforfattere
Norges Fotografforbund
Norsk faglitterær forfatter- og
oversetterforening
Norsk Journalistlag

Norsk Komponistforening
Norsk kritikerlag
Norsk Oversetterforening
Norsk Redaktørforening
Norsk Revyforfatterforening
Norsk Tidsskriftforening

Norske Barne- og
Ungdomsbokforfattere
Norske Billedkunstnere
Norske Dramatikeres Forbund
Norske Kunsthåndverkere
Ny Musikk Komponistgruppe

ADRESSE

Postboks 1663 Vika, 0120 Oslo
Tlf.: 23 10 74 00
E-post: kopinor@kopinor.no
Bankgiro: 5005.05.79848
Org.nr.: 964250340

www.kopinor.no

Organisasjonene har innrettet seg slik det har vært hensiktsmessig og forventet etter avtalelisensbestemmelsene i åndsverkloven. Rettighetene har blitt tilført Kopinor gjennom bestemmelser i grunnorganisasjonenes vedtekter, og både Kopinor og opphaverorganisasjonene våre har på det grunnlag blitt godkjent av Kulturdepartementet som representative og avtalelisensutløsende organisasjoner. Vi mener forslaget til lov om kollektiv forvaltning ikke er til hinder for at rettigheter fortsatt kan overføres på denne måten via vedtekter. Likevel bør forslaget til § 7 tredje ledd utgå, da denne bestemmelsen ikke gir mening slik rettigheter overføres og avtalelisenssystemet er innrettet i Norge.

Store deler av vederlaget som Kopinor innkrever, fordeles kollektivt basert på statistiske undersøkelser. Bakgrunnen for dette har bl.a. vært at det ikke er hensiktsmessig eller økonomisk og administrativt forsvarlig å innhente informasjon om hver enkelt kopi som tas i undervisning og virksomheter for å kunne fordele vederlag i henhold til faktisk bruk.

Det kan leses ut av åndsverklovens bestemmelser at kollektiv fordeling og bruk av vederlagsmidler til ulike former for fellestiltak og stipendtildelinger er akseptert så lenge uorganiserte rettighetshavere likebehandles med de organiserte. Vår forståelse av lovforslaget er at dette fortsatt vil være akseptabelt der det ikke foreligger informasjon som gir grunnlag for individuell fordeling til rettighetshavere.

Departementet ber om synspunkter på om godkjenningsordningen etter åndsverklovens § 63 bør avvikles eller videreføres med visse endringer. Vi mener at godkjenning tilfører avtalelisensordningen legitimitet og gir både brukere og rettighetshavere trygghet for at man forholder seg til riktig organisasjon. Kopinor mener derfor at det er viktig å opprettholde en godkjenningsordning. For øvrig vil vi, med tanke på den korte tiden høringsinstansene har hatt til rådighet, anmode om at departementet ikke foregriper gjennomføringen av digitalmarkedsdirektivet nå. I stedet imøteser vi en helhetlig behandling av dette når tiden for gjennomføring i norsk lov er inne.

Vi kommer tilbake til disse og andre spørsmål i tilknytning til hver enkelt paragraf nedenfor. Vi vil ikke kommentere bestemmelsene som gjelder nærstående rettigheter, siden vi ikke forvalter slike rettigheter. Av samme grunn vil vi heller ikke gå inn i det foreslåtte kapittel 9 i loven (grensekryssende lisensiering av nettrrettigheter til musikkverk). Imidlertid vil vi bemerke at gjengivelse av notepublikasjoner, som Kopinor forvalter rettigheter til, i henhold til direktivet faller utenfor bestemmelsene i kapittel 9. Dette bør framgå av loven, noe som ikke er tilfelle i det foreliggende forslaget.

Vi har i hoveddelen av høringsuttalelsen tatt for oss bestemmelser og forhold som er særlig viktige for Kopinor. Innspillene følger i utgangspunktet paragrafene i utkastet til lov om kollektiv forvaltning, deretter kommenterer vi forslagene til endringene i åndsverkloven og i patentstyrelsen. Andre merknader og forslag til endringer i utkast til lov om kollektiv forvaltning er skilt ut i eget vedlegg del 1. Våre merknader til den nye forskriften er innarbeidet i vedlegget del 2.

2. Bemerkninger til utkast til lov om kollektiv forvaltning

Om § 1 – Lovens formål

Kopinor mener det ikke er nødvendig eller spesielt hensiktsmessig å ta inn en formålsbestemmelse. Det er krevende å forene alle hensyn i en lov i én presist formulert lovparagraf, og vi vil foreslå at § 1 utgår.

Dersom departementet likevel ønsker å beholde formålsparagrafen, har vi følgende innspill: Et sentralt formål bak bestemmelser om kollektiv forvaltning er å sikre at opphavere og andre rettighetshavere selv kan bestemme over utnyttelsen av rettighetene gjennom å organisere seg og forvalte rettighetene kollektivt. Denne «självbestämmanderetten» er det første som nevnes i den finske lovens § 1, som departementet viser til, men det er sterkt nedtonet i departementets forslag. Vi mener dette formålet må tydeligere inn også i den norske lovens § 1. Plassering tidlig i bestemmelsen er viktig, ikke minst tatt i betraktning at hensynet til et velfungerende marked gjerne blir anført av distributører og produsenter som et argument mot kollektiv forvaltning og kollektive avtaler og for frikjøp av rettigheter.

Kopinors forslag til alternativ formulering av § 1 er følgende:

Formålet med loven er å ivareta opphaveres og nærstående rettighetshaveres rett til å råde over sine rettigheter gjennom kollektiv forvaltning og å bidra til et godt fungerende marked for rettighetene. Loven skal sikre rettighetshaveres valgfrihet ved kollektiv forvaltning av rettigheter og sørge for at slik kollektiv forvaltning håndteres på en ansvarlig, effektiv og åpen måte overfor både rettighetshavere og brukere. Loven skal også sikre rettighetshaveres valgfrihet ved kollektiv forvaltning av rettigheter.

Om § 2 – Lovens virkeområde

Loven skal i utgangspunktet gjelde kollektive forvaltningsorganisasjoner (som Kopinor), men enkelte bestemmelser som gjelder fordeling av vederlag, skal også gjelde medlemsorganisasjonene. Det er etter vårt syn hensiktsmessig med en slik klargjøring av rollefordelingen mellom forvaltningsorganisasjonene og medlemsorganisasjonene, men man bør ikke gå lengre enn nødvendig i å regulere medlemsorganisasjonenes virksomhet.

Ifølge § 2 første ledd første punktum gjelder loven «kollektiv rettighetsforvaltning og for kollektive forvaltningsorganisasjoner». Dette kan forstås slik at bestemmelser som ikke uttrykkelig er begrenset til å gjelde for «kollektive forvaltningsorganisasjoner» eller for «uavhengige forvaltningsorganisasjoner» eller på annen måte er gitt et begrenset anvendelsesområde, men omhandler kollektiv forvaltning, skal gjelde uavhengig av på hvilken måte forvaltningen er organisert, eksempelvis for Kopinors medlemsorganisasjoner. Vi finner ikke noe i høringsnotatet som tyder på at dette er hensikten. I den danske og i den finske loven har man fulgt teksten i direktivets art. 1 og 2 og lagt til grunn at bestemmelsene i direktivet ikke får anvendelse på medlemsorganisasjoner som ikke kvalifiserer som kollektive forvaltningsorganisasjoner: I den utstrekning bestemmelser i den danske og i den finske loven er gitt anvendelse på medlemsorganisasjoner som nevnt, er det gitt særlige bestemmelser om det.

Kopinor vil foreslå at man følger mønsteret i den finske loven (1. kap. 2 §) og stryker «kollektiv rettighetsforvaltning og» i § 2 første ledd første punktum:

Loven gjelder ~~kollektiv rettighetsforvaltning og~~ for kollektive forvaltningsorganisasjoner.

§ 2 femte ledd angir at bestemmelsene i kapittel 5 og § 24 tredje ledd og § 30 gjelder for medlemsorganisasjonene til en kollektiv forvaltningsorganisasjon hvis denne «har besluttet at medlemsorganisasjonene skal fordele rettighetsvederlag». Kopinor forstår dette slik at § 2 femte ledd gjelder der forvaltningsorganisasjonen har overlatt vederlagsmidler til medlemsorganisasjonene som så kan disponere over dem slik beskrevet i kapittel 5, altså ikke bare (individuell) fordeling til rettighetshavere (som angitt i § 20), men også annen bruk som er

omhandlet i kapittel 5, herunder fradrag. Om dette vises for øvrig til kommentarene nedenfor til bestemmelsene i § 11 fjerde ledd, § 19, § 20, § 24 tredje ledd og § 30.

Om § 7 – Rettighetshavers rett til oppsigelse av forvaltningsavtale

På side 29 i høringsnotatet angir departementet at det «tolker direktivets artikkel 5 slik at den ikke får direkte anvendelse i forholdet mellom en individuell rettighetshaver og en kollektiv forvaltningsorganisasjon som bare har organisasjoner som medlemmer». Den samme tolkningen er lagt til grunn også i Danmark og Finland, mens problemstillingen ikke er direkte berørt i de svenske lovforarbeidene.

Departementet foreslår likevel i § 7 tredje ledd at bestemmelsene i paragrafens første og andre ledd om oppsigelse av forvaltningsavtale også gjelder en organisasjon som er medlem av en kollektiv forvaltningsorganisasjon.

Kopinor vil sterkt fraråde innføring av en slik bestemmelse og ber om at § 7 tredje ledd strykes.

Bestemmelsen er ikke forenlig med hvordan organisasjonene i Norge oppnår representativitet for inngåelse av avtaler som utløser avtalelisens: Som hovedregel følger fullmaktene som rettighetshavere gir mht. slike avtaler, av vedtektsbestemmelser i organisasjonen de er medlem av. Det er på dette grunnlag at medlemsorganisasjonene gir fullmakter til Kopinor. Den alminnelige foreningsrettslige tilnærming er at foreningsmedlemmer må opptre i samsvar med foreningens vedtekter: Dersom de ikke vil det, er løsningen å melde seg ut, eller å være forberedt på å bli utestengt (jf. i den sammenheng samvirkelovens § 16 Medlemsplikter og § 23 Utestenging).

Departementet viser i høringsnotatet til at en tilsvarende bestemmelse er tatt inn i den finske loven. I Finland er imidlertid praksis at det – også på området for avtalelisensbestemmelsene – innhentes individuelle fullmakter, bl.a. til Kopinors søsterorganisasjon Kopiosto. I Danmark og Sverige er praksis jevnt over som i Norge, og noen tilsvarende bestemmelse som den her foreslåtte er dermed ikke tatt inn verken i den danske eller i den svenske loven.

Hvis et medlem gis rett til å trekke tilbake en fullmakt som følger av medlemsorganisasjonens vedtekter uten å måtte oppgi sitt medlemskap, vil man risikere et tosporet system der noen medlemmer er bundet av fullmakten ifølge vedtektene, mens andre er helt eller delvis unntatt. De organisatoriske komplikasjonene ved dette, eksempelvis hva gjelder møterett og valgbarhet for medlemmer som ikke omfattes av en fullmaktsbestemmelse i vedtektene, vil være nærmest uoverstigelige og skape vanskeligheter for organisasjonens forhold til den kollektive forvaltningsorganisasjonen som den er medlem av.

I tilknytning til lovutkastet § 7 andre ledd andre punktum vil vi for ordens skyld bemerke at det på området for Kopinors forvaltning av rettigheter ikke finnes noen regler om obligatorisk kollektiv forvaltning av de aktuelle tvangslisensbestemmelsene, slik det kan gis inntrykk av i høringsnotatet (s. 31), og det er ikke noen godkjenningsordning knyttet til disse tvangslisensbestemmelsene.

Argumentasjonen departementet fører i tilknytning til tvangslisensbestemmelsene, er imidlertid gyldig for avtalelisensområdene. Godkjenningsordningen på området for Kopinors forvaltning er knyttet til avtalelisens etter åvl. § 46, § 47 og § 50. Det vil ikke være hensiktsmessig å godkjenne mer enn én organisasjon til å inngå avtaler innenfor ett område. Rettighetshavere vil være omfattet av avtalene og ha krav på vederlag innkrevd etter avtalelisensbestemmelsene uavhengig av om rettighetshaveren er direkte representert av

organisasjonen eller er utenforstående. Det vil derfor være begrensede valgmuligheter for en rettighetshaver innenfor avtalelisensområdene.

Slik departementet peker på (s. 31), har den danske lovens § 3 stk. 9 en bestemmelse som klargjør at loven ikke får betydning for virkeområdet til bestemmelsen i åndsverkloven om avtalelisens og obligatorisk kollektiv forvaltning av opphavsrettigheter:

Stk. 1-8 har ikke betydning for udstrækningen af bestemmelserne i lov om ophavsret vedrørende aftalelicens eller obligatorisk kollektiv forvaltning.

Kopinor ber departementet om å ta inn en tilsvarende bestemmelse i kapittel 2 i loven for på den måten å tydeliggjøre at det er særtrekk ved slik kollektiv forvaltning som det er rom for å videreføre uendret. Dette følger også av direktivets fortale punkt 12.

Om § 10 – Rettigheter for rettighetshavere som ikke er medlemmer i den kollektive forvaltningsorganisasjonen

Kopinor anser at § 10, som gjennomfører direktivets art. 7.1, gir tilstrekkelig beskyttelse for rettighetshavere som ikke er medlem av den kollektive forvaltningsorganisasjonen, men som ved lov eller overdragelse, lisens eller annen avtale har en juridisk forbindelse til organisasjonen. Kopinor forstår forslaget slik at når det er inngått en avtale som utløser avtalelisens, vil § 10 gjelde for alle rettighetshavere hvis rettigheter omfattes av avtalelisensen.

Det bør imidlertid overveies å erstatte § 10 med en tilsvarende løsning som i finsk og svensk lov, slik at rekkevidden av bestemmelsene det nå vises til i § 10, kan leses direkte ut av de øvrige paragrafene, i stedet for at brukeren av loven skal være henvist til å finne fram til § 10 for å bli opplyst om dette.

For øvrig er henvisningen i § 10 til § 45 feil. Det skal vises til § 46.

Om § 11 – Generalforsamling

I denne paragrafen introduseres begrepene «fordeling» og «fradrag», som er sentrale begreper for forvaltning av rettigheter (jf. særlig kapittel 5), og dessuten betegnelsen «utestående».

I fjerde ledd punkt 1 er det tale om «generelle prinsipper for fordeling av utestående beløp til rettighetshavere». Betegnelsen «utestående» er her (som i oversettelsen av direktivets art. 8 nr. 5 bokstav a) upresis, siden bestemmelsen gjelder organisasjonens forhold og forpliktelser, ikke rettighetshavers: Beløp som er «utestående» for organisasjonen, er beløp som organisasjonen har krav på fra brukere eller andre, men som ikke er betalt. Den danske teksten bruker «skyldig beløb til rettighedshavere» (§ 6 stk. 5 pkt. 1), mens den svenske loven 5. kap. 5 § 1 har en enklere, men i sammenhengen klart dekkende tekst – «fördelning av ersättning till rättighetshavare». Den finske lovteksten har en tilsvarende formulering som den svenske. Kopinor foreslår at man følger det svenske og finske eksemplet og skriver:

generelle prinsipper for fordeling av vederlag ~~utestående beløp~~ til rettighetshavere.¹

¹ Hvis man vil legge seg nærmere teksten i direktivet, kan punktet formuleres slik: «generelle prinsipper for fordeling av vederlag som tilfaller rettighetshavere».

Vi kommenterer tilsvarende bruk av ordet «utestående» under omtalen av lovforslagets § 16 andre ledd, § 20 første og andre ledd, § 24, § 30 bokstav g og § 31 bokstav a og samtlige steder der ordet er brukt i forslaget til forskrift.

Begrepet «fordeling» («distribution») brukes i direktivet om individuell fordeling av vederlag til rettighetshavere på grunnlag av informasjon om bruk av verk eller prestasjoner. I fortalen punkt 29 første punktum nevnes at det kan forekomme fordeling og betaling til «kategorier av rettighetshavere». Med dette siktes det etter alt å dømme til betaling til medlemsorganisasjoner som i sin tur tar seg av fordelingen til rettighetshaverne (som påpekt i den svenske proposisjonen s. 86 f.).

Kollektiv fordeling faller utenfor begrepet «fordeling» i direktivet: der omfattes det av begrepet «fradrag». Dette framgår av fortalen pkt. 28 som omhandler «fradrag». Der nevnes kollektiv fordeling som en særskilt bruk av vederlagsmidler, som omfattes av kravene som skal gjelde for bruk av vederlagsmidler «til sosiale, kulturelle eller undervisningsmessige tjenester».

Kopinor mener at kollektiv fordeling ikke faller i kategorien bruk av vederlagsmidler til «sosiale, kulturelle eller undervisningsmessige tjenester», selv om den skal behandles på samme måte. Tatt i betraktning den vesentlige rollen den kollektive fordelingen har og hvor kunstig det er å betegne den som «fradrag», er det ønskelig at dens plassering i lovens forvaltningssystem uttrykkelig framgår av loven. En måte å gjøre det på er ved en tilføyelse i § 11 fjerde ledd nr. 4, som følger:

4) generelle prinsipper for fradrag fra inntekter fra rettigheter og eventuelle inntekter fra investering av disse inntektene, herunder fradrag for bruk av midlene til kollektiv fordeling.

Om § 19 – Fradrag

Det er ikke naturlig å betegne kollektiv fordeling i form av stipend o.l. som en «tjeneste» («service»). Vi foreslår derfor at § 19 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Andre fradrag skal ~~skal~~ stå i et rimelig forhold til ~~de tjenestene~~ organisasjonens ytelser til rettighetshaverne og skal beregnes etter saklige kriterier.

Dersom en kollektiv forvaltningsorganisasjon tilbyr sosiale, kulturelle eller utdanningsmessige ytelser tjenester, finansiert ved fradrag som nevnt i første ledd, skal ytelsene tjenestene tilbys rettighetshaverne på rimelige vilkår.

Om § 20 – Fordeling

Lovforslagets henvisning til § 11 fjerde ledd nr. 1 kan skape uklarhet når det gjelder fordeling som foretas av medlemsorganisasjonene etter § 2 femte ledd.

Slik Kopinor forstår departementets omtale av § 2 femte ledd, er hensikten å innføre samme ordning som i Danmark. Den danske lovens § 1 stk. 6 andre punktum sier at medlemsorganisasjonen som skal fordele vederlag, «i den forbindelse skal sikre, at rettighetshaverne får mulighed for at træffe beslutning om anvendelse af rettighedsvederlagene» på områdene som i det norske lovforslaget er nevnt i § 11 fjerde ledd nr. 1 til 6. Kulturministeriet påpeker i sine merknader at dette ikke betyr at medlemsorganisasjonene er forpliktet til å avholde generalforsamling etter regelen som gjelder for den kollektive forvaltningsorganisasjonen; det er tilstrekkelig at medlemmene skal ha «mulighed for at træffe beslutning om anvendelse af rettighedsvederlag».

En tilsvarende bestemmelse mangler i lovutkastet her; departementet nøyer seg med å bemerke at medlemsorganisasjonene også må «sørge for at rettighetshaverne får mulighet til å delta i beslutninger om fordeling og bruk av rettighetsvederlagene» (høringsnotatet s. 20). Kopinor legger til grunn at den danske ordningen skal gjelde i Norge og ber om at dette tydelig framgår.

Vi foreslår videre at formuleringen «i henhold til de generelle fordelingsprinsippene vedtatt etter § 11 fjerde ledd nr. 1» erstattes med «i overensstemmelse med de generelle fordelingsprinsippene, jf. § 11 fjerde ledd nr. 1». Det tilsvarer løsningen valgt i den danske lovens § 15, som her ligger tett opp til ordlyden i direktivets art. 13.1 første ledd.

Bestemmelsen i tredje ledd om medlemsorganisasjoners fordeling på vegne av den kollektive forvaltningsorganisasjonen bør tas ut. Etter § 2 femte ledd skal alle paragrafene i kapittel 5 gjelde for medlemsorganisasjonen, noe som gjør denne bestemmelsen overflødig og kan medføre tvil om hva den egentlig innebærer. Noen tilsvarende regel finnes heller ikke i den danske loven.

Vi antar at bestemmelsen i § 20 tredje ledd skyldes at regelen er hentet fra direktivets art. 13.1 andre ledd («Member states shall also ensure that collective management organisations or their members who are entities representing rightholders distribute and pay ...»). Det er imidlertid ikke noe i direktivet som tilsier at man ikke kan følge det danske eksempelet og med det unngå uklarheten som en slik dobbeltregulering vil skape.

Om bruken av begrepet «utestående» vises til kommentaren til § 11.

Kopinor vil på denne bakgrunn foreslå at § 20 gis følgende ordlyd:

En kollektiv forvaltningsorganisasjon skal fordele ~~utestående~~ vederlagsmidler til rettighetshavere på en samvittighetsfull og nøyaktig måte og i ~~henhold til overensstemmelse med~~ de generelle fordelingsprinsippene ~~vedtatt etter, jf. § 11 fjerde ledd nr. 1.~~

~~Utestående v~~Vederlagsmidler skal fordeles og utbetales snarest mulig, og senest ni måneder etter utløpet av regnskapsåret ~~da~~ de aktuelle vederlagsmidler ble krevet inn, med mindre det er saklig grunn til hinder for dette.

~~Reglene om fordeling av vederlagsmidler gjelder tilsvarende dersom en medlemsorganisasjon forestår fordelingen på vegne av den kollektive forvaltningsorganisasjonen.~~

Dersom rettighetshaver ikke er funnet innen tre år etter utløpet av det regnskapsåret inntektene ~~ble~~ krevet inn, kan vederlagsmidlene benyttes i henhold til vedtak etter § 11 fjerde ledd nr. 2.

Om § 24 – Fordeling av rettighetsvederlag ved representasjonsavtaler

Av samme grunner som angitt i kommentaren foran om § 20 tredje ledd, vil Kopinor foreslå at innskuddet om medlemsorganisasjonene tas ut av § 24 tredje ledd.

Om bruken av begrepet «utestående» vises til kommentaren til § 11.

Kopinor foreslår derfor følgende ordlyd for § 24 (inspirert av den danske lovens § 18):

En kollektiv forvaltningsorganisasjon skal regelmessig fordele og betale ~~utestående beløp~~ til andre kollektive forvaltningsorganisasjoner beløpene som tilfaller dem. Dette skal skje på en samvittighetsfull og nøyaktig måte.

~~Utestående beløp skal fordeles~~ Utbetalingen til den andre kollektive forvaltningsorganisasjonen skal foretas snarest mulig og senest ni måneder etter utgangen av det regnskapsåret da inntektene ble krevet inn, med mindre saklige grunner gjør at fristen ikke kan overholdes.

Den ~~andre~~ kollektive forvaltningsorganisasjonen ~~eller en medlemsorganisasjon som~~ forestår fordelingen på vegne av den kollektive forvaltningsorganisasjonen som mottar vederlaget, skal fordele og utbetale utestående beløp det snarest mulig og senest seks måneder etter at beløpet er mottatt, med mindre saklige grunner gjør at fristen ikke kan overholdes.

Om kapittel 9 – Grensekryssende lisensiering av nettrektigheter til musikkverk

Forvaltning som omfattes av kapittel 9 ligger utenfor Kopinors område, så lenge det er slik at notepublikasjoner («sheet music») holdes utenfor kapitlets virkeområde slik det er angitt i direktivets forale pkt. 40. Departementet anser i høringsnotatet at det ikke er nødvendig at dette unntaket framgår av selve lovteksten, og viser til tilsvarende vurderinger i Danmark (notatet s. 57). Kopinor, som forvalter rettigheter til kopiering av noter, deler ikke denne oppfatningen. Brukere av loven skal ikke være henvist til å lese lovforarbeider for å bli kjent med unntak fra loven. Disse bør framgå av lovteksten (se den finske loven 42 § andre ledd nr. 1 og den svenske loven 11 kap. 2 § tredje ledd).

For øvrig påpeker vi at det vil være enklere for brukere at unntak framgår innledningsvis i kapittel 9, slik at man ikke er henvist til å lese videre gjennom kapitlet for å finne fram til dem, slik tilfellet er i lovutkastet. Det vil derfor være hensiktsmessig å innlede kapittel 9 med bestemmelser om kapitlets anvendelsesområde (som i den finske loven 42 § og den svenske loven 11 kap. 1 og 2 §§).

3. Bemerkninger til utkast til endringer i åndsverkloven

Om åvl. § 63 – Vilkår for bruk av verk ved avtalelisens

Kopinor mener at det fortsatt bør være et vilkår at organisasjoner som skal inngå avtaler som utløser avtalelisens på et område, må være godkjent for dette. Det gir større tillit til at avtaler som inngås faktisk har avtalelisenavirking, og det vil kunne forhindre diskusjoner med brukere om hvorvidt organisasjonen oppfyller vilkårene eller ikke. Kopinor støtter derfor alternativ 1 og antar at Patentstyret kan ta hånd om oppgaven.

Ved notifikasjonsalternativet vil det være større risiko for at brukere avviser å inngå avtale ved å innvende at organisasjonen ikke er representativ, eller de vil oppfatte at avtalelisenavirkingen av en inngått avtale er usikker. Dette er spørsmål som ikke kan avgjøres av Vederlagsnemnda eller Patentstyret.

Når det gjelder rettighetshaverens muligheter for å få oversikt over «hvilke avtalelisenavtaler som er inngått på hans vegne», vil det neppe være noen forskjell mellom en notifikasjonsordning og en godkjenningsordning. I høringsnotatet bemerkes at forslaget om notifikasjon bare skal få virkning for nye og framtidige avtaleområder, og at det ikke vil være nødvendig for allerede godkjente avtalelisenavtaler å notifisere eksisterende avtaler (s. 83). Notifikasjonsplikten skal ifølge forslaget gjelde når organisasjonen «på nye

områder har inngått avtale» med avtalelisensvirkning. Den synes ikke å skulle gjelde hver enkelt avtale på området (det være seg nytt eller ikke). At en notifikasjonsordning dermed vil gjøre det enkelt for en rettighetshaver å finne ut «hvilke avtalelisensavtaler» som er inngått på hans vegne, slik departementet nevner (s. 84), er ikke treffende.

Kopinor mener også, som nevnt i innledningen, at innføring av vilkår som følger av digitalmarkedsdirektivets art. 12 bør utstå til dette direktivet skal gjennomføres, først og fremst av hensyn til behovet for en grundig, ryddig og helhetlig gjennomføringsprosess.

Dersom departementet likevel vil foregripe dette, vil Kopinor påpeke at det fortsatt bør være et vilkår for inngåelse av avtaler som utløser avtalelisens at avtalen inngås av en organisasjon som på området representerer et betydelig antall opphavere til verk som brukes i Norge og er egnet til å forvalte rettighetene på området. Det må være en forutsetning at rettighetshaverne eier eller kontrollerer organisasjonen, direkte eller gjennom medlemsorganisasjoner, altså en forening eller et samvirke. Den innflytelsen som de originære rettighetshaverne har gjennom sin medvirkning i organisasjonene, er et vesentlig grunnlag for avtalelisensens legitimitet. En stiftelse skal eksempelvis ikke kunne kvalifisere for å inngå avtaler som utløser avtalelisens, selv om den ikke er organisert med økonomisk vinning som formål. En slik begrensning gir digitalmarkedsdirektivets art. 12 rom for, siden artikkelen ikke er preseptorisk.

For begge alternativenes vedkommende vil det være behov for overgangsregler. Som nevnt innledningsvis savner Kopinor utkast til dette i høringsnotatet.

I den siste setningen i § 63 slik foreslått i alternativ II mangler et «og» eller «henholdsvis» mellom «verneting» og «klageinstans». Setningen kan eventuelt stokkes om til:

Bestemmelsene i lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv. § 47 om verneting ~~klageinstans~~ og i §§ 47 § 48 femte ledd om klageinstans gjelder også tilsvarende.

4. Bemerkninger til utkast til endringer i patentstyrelova

I utkast til endring i patentstyrelova § 1 alternativ I brukes uttrykket at en organisasjon «kan inngå avtalelisens etter åndsverklova § 63», mens det i alternativ II heter at organisasjonen «inngår avtalelisensavtale som oppfyller vilkåra i åndsverkloven § 63». Det som skjer, er i begge tilfelle at det inngås en avtale som medfører avtalelisens; det er ikke treffende å si at det inngås en avtalelisens. Det er mulig at tanken var å bruke betegnelsen «avtalelisensavtale» begge steder, men dette er et tungvint ord som ellers ikke brukes.

I alternativ II i utkast til endringer i § 3-1 i forskrift til åndsverkloven er benyttet uttrykket «inngått avtale med avtalelisensvirkning». En tilsvarende formulering vil i patentstyrelova være «avtale med avtalelisensverknad». Kopinor vil anbefale at man bruker disse uttrykkene.

Av hensyn til avtalelisensene som er hjemlet i paragrafene nevnt i åvl. § 63 første ledd, foreslår vi følgende formulering av det nye andre punktum i patentstyrelova § 1 alternativ I:

Patentstyret skal også føre tilsyn med kollektive forvaltningsorganisasjonar etter lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv. § 47 samt behandle saker om godkjenning etter åndsverkloven § 63 av organisasjonar som kan inngå avtaler med avtalelisensverknad ~~avtalelisens etter åndsverkloven § 63~~.

Vi stiller oss til disposisjon for nærmere samtaler om våre innspill hvis departementet ønsker det.

Vennlig hilsen

KOPINOR



Yngve Slettholm
administrerende direktør



Hege Døssland
avdelingsdirektør

Vedlegg

m/merknader til andre bestemmelser og til utkast til forskrift

Vedlegg

til Høringsuttalelse om gjennomføring av EUs direktiv om kollektiv rettighetsforvaltning og om åndsverklovens rekkevidde for nærstående rettigheter

Del I Om utkast til lov om kollektiv forvaltning

Om § 2 – Lovens virkeområde

Bestemmelsen i § 2 første ledd andre punktum om at reglene i loven gjelder for stiftelser «så langt det passer», bør utgå. Den har ingen parallell i de andre nordiske lands lover om kollektiv forvaltning, og den kan forlede til å fortolke § 3 nr. 1 og nr. 2 snevrere enn det direktivet (fortalen punkt 14) gir anvisning om. Poenget i punkt 14 er at det ikke kreves noen bestemt organiseringsform, det er tilstrekkelig at vilkårene i art. 3 nr. 1 hhv. nr. 2 er oppfylt. Stiftelser er nevnt i punkt 14 bare som et eksempel på en organiseringsform der rettighetshaverne ikke har noen form for eierkontroll.

Sammenholdt med våre merknader i hoveddelen blir vårt forslag til § 2 første ledd som følger:

Loven gjelder kollektiv rettighetsforvaltning og for kollektive forvaltningsorganisasjoner. ~~Dersom organisasjonen er en stiftelse, gjelder bestemmelsene så langt det passer.~~

Hva gjelder siste ledd, tillater vi oss å foreslå at det skrives:

Loven gjelder også for Svalbard, Jan Mayen og de norske biland i Antarktis.

Om § 3 – Definisjoner

For klarere å skille mellom foretakene definert i nr. 1 og nr. 2 foreslår vi at det i nr. 2 brukes betegnelsen «uavhengig forvaltningsenhet» eller «uavhengig forvaltningsforetak». Det tilsvarer uttrykket i direktivets art. 3 bokstav b («independent collecting entity») og avspeiler dertil bedre at dette ikke vil omfatte en organisasjon som har rettighetshavere eller rettighetshaverorganisasjoner som medlemmer.

I nr. 11 bør «og» strykes, slik at teksten lyder:

Verk i henhold til åndsverkloven § 2, ~~og~~ som en kollektiv forvaltningsorganisasjon forvalter rettighetene til.

«Grensekryssende lisens» er i direktivets art. 3 bokstav m definert som en lisens som dekker mer enn ett medlemsland ('multi-territorial licence' means a licence which covers the territory of more than one Member State'). Definisjonen er altså knyttet til lisensens rekkevidde, ikke til bruken. Bruken vil ikke nødvendigvis samtidig dekke flere land, og da bør nr. 12 lyde:

Tillatelser til bruk, som omfatter flere enn ett EØS-land.

Om § 5 – Rettighetshavers rett til å velge kollektiv forvaltningsorganisasjon

Formuleringen «En rettighetshaver kan fritt velge hvilken kollektiv forvaltningsorganisasjon som skal ...» kan forstås som om rettighetshaver ikke står fritt til å la være å overlate forvaltning til en slik organisasjon. Formuleringen i den danske loven (§ 3 stk. 1) er mer treffende og kan omskrives til norsk som følger:

En rettighetshaver kan fritt velge hvilken etter eget valg gi en kollektiv forvaltningsorganisasjon ~~som skal få~~ fullmakt til

Om § 6 – Rettighetshavers rett til selv å gi tillatelse til bruk

Betegnelsen «ikke-kommersiell» bør erstattes med «ikke-erhvervsmessig», slik at terminologien er tilpasset åndsverklovens. Det bør eventuelt framgå av motivene hva som forstås med begrepet (sml. redegjørelsen i Prop. 104 L (2016–2017) s. 157).

Om § 12 – Medlemmenes stemmerett

I § 12 første ledd bokstav b foreslås følgende ordlyd; «størrelsen på de beløpene som er mottatt av møttas eller tilfaller et medlem».

I § 12 tredje ledd bør ordet «deres» byttes ut med «medlemmets».

Paragraf 12 fjerde ledd bør for klarhets skyld lyde:

En kollektiv forvaltningsorganisasjon kan i vedtektene eller medlemsbetingelsene fastsette begrensninger for utpekingen av fullmektig og utøvelse av stemmeretten ~~til~~ for medlemmene som de representerer. Begrensningene må ikke gripe inn i medlemmenes mulighet for å delta i beslutningsprosessen ~~til en i den~~ kollektive forvaltningsorganisasjonen på en egnet og effektiv måte.

Om § 15 – Generelt

Vi vil foreslå at ordet «vederlagsinntekter» erstattes med «rettighetsvederlag» i lys av definisjonen i § 3 nr. 7 og at forskjellen mellom «rettighetsvederlag» og «vederlagsmidler» tydeliggjøres.

En kollektiv forvaltningsorganisasjon skal utvise aktsomhet ved innkreving av rettighetsvederlag og forvaltning av vederlagsmidler. Med vederlagsmidler menes ~~rettighetsvederlag~~ vederlagsinntekter og inntekter fra investering av ~~rettighetsvederlag~~ vederlagsinntekter.

Om § 16 – Adskillelse av vederlagsmidler i regnskapet

Se kommentar til § 11 femte ledd nr. 1 om begrepet «utestående beløp». Bestemmelsen i den danske lovens § 16 stk. 1 kan her i § 16 andre ledd brukes som forbilde, f.eks. slik:

~~Dersom de utestående vederlagsmidlene ikke kan fordeles til rettighetshaverne~~ Kan vederlagsmidlene som tilfaller rettighetshaverne, ikke fordeles

Om § 17 – Bruk av vederlagsmidler

Kopinor foreslår at paragrafen ikke henviser til «generalforsamlingen» og i stedet gis følgende ordlyd:

Alle vederlagsmidler skal fordeles til rettighetshavere, med unntak av administrasjonskostnader etter § 19 andre ledd og midler ~~generalforsamlingen har som er~~ besluttet brukt på annen måte etter, jf. § 11 fjerde ledd.

Ordlyden i departementets utkast medfører at når medlemsorganisasjonene skal forestå fordeling som nevnt i § 2 femte ledd, må generalforsamlingen i medlemsorganisasjonen ta beslutninger som nevnt i § 11 fjerde ledd. Det stemmer ikke med departementets merknader om utkastet § 2 femte ledd. Vi viser til våre merknader til § 20 i høringsuttalelsen.

Om § 18 – Investering av vederlagsmidler

For å klargjøre foreslår vi en omformulering av første ledd:

En kollektiv forvaltningsorganisasjon som investerer vederlagsmidler, skal plassere midlene på en måte som fremmer rettighetshavernes interesser, og som er skal være i samsvar med investeringsstrategien vedtatt etter § 11 fjerde ledd nr. 3.

I andre ledd har «opphavernes» sneket seg inn. Det skal være «rettighetshavernes», jf. direktivets art. 11.5.

Om § 22 – Rettigheter som forvaltes gjennom representasjonsavtaler

Formuleringen etter komma henger ikke helt sammen («på andre vilkår» enn hva eller overfor hvem?), og vi ber om at denne paragrafen klargjøres.

Om § 26 – Tilbud om lisens

Når andre punktum avsluttes med ordene «ikke vil tilby tjenesten», er det muligens en omskriving av direktivets uttrykk «does not intend to license a particular service». Terminologien ellers i loven er at organisasjonen tilbyr lisenser, ikke tjenester. Setningen bør avsluttes med ordene «ikke vil tilby lisens» og slik legge seg opp mot tekstene valgt i de andre nordiske landene (jf. den finske lovens § 33, den svenske loven 9 kap. 3 § og dansk ophavsretslov § 52 a stk. 5).

Om § 29 – Kommunikasjon og rapportering

I § 29 andre ledd bør første punktum legges nærmere direktivteksten og dermed bedre ivareta hensynet til brukeren og til at opplysningene som kreves på avtalelisensområder, ofte tar sikte på fordeling av vederlag til kategorier av rettighetshavere, ikke til de enkelte rettighetshavere (se den svenske loven 9 kap. 5 § og den danske ophavsretslovens § 52 b stk. 1). Teksten kan formuleres slik:

Brukere skal gi den kollektive forvaltningsorganisasjonen alle tilgjengelige opplysninger om bruken, som er nødvendige ~~den informasjonen som er nødvendig om bruken~~ for at organisasjonen kan innkreve og fordele vederlag for bruken.

Om § 30 – Opplysninger til rettighetshavere om forvaltning av deres rettigheter

Kopinor foreslår at paragrafen gis følgende ordlyd:

En kollektiv forvaltningsorganisasjon skal minst én gang i året gjøre følgende opplysninger tilgjengelig for rettighetshavere som den i perioden har tildelt eller utbetalt rettighetsvederlag til:

- a) kontaktopplysninger som rettighetshaveren har gitt den kollektive forvaltningsorganisasjonen fullmakt til å bruke for å kunne identifisere og lokalisere rettighetshaveren
- b) rettighetsvederlag som er tildelt rettighetshaveren
- c) beløp den kollektive forvaltningsorganisasjonen har utbetalt til rettighetshaveren, for hver ~~type~~ kategori av rettigheter og type bruk, ~~av rettigheter~~ som er forvaltet
- d) det tidsrommet bruken fant sted, og som rettighetshaveren har fått tildelt ~~beløp rettighetsvederlag og eller fått utbetaling~~ for, med mindre objektive grunner knyttet til rapportering fra brukerne hindrer den kollektive forvaltningsorganisasjonen i å opplyse om dette
- e) fradrag for administrasjonskostnader
- f) fradrag som er gjort for andre formål enn administrasjonskostnader
- g) «utestående inntekter fra rettigheter rettighetsvederlag som er tildelt rettighetshaveren for en viss periode, men ikke utbetalt

Dersom en kollektiv forvaltningsorganisasjon har medlemsorganisasjoner som har ansvar for å fordele rettighetsvederlag til rettighetshaverne, gjelder første ledd for medlemsorganisasjonen. Den kollektive forvaltningsorganisasjonen skal sørge for at medlemsorganisasjonen har de nødvendige opplysningene til å oppfylle plikten.

Om forslagene til endringer i innledningen vises til at direktivets art. 18 knytter opplysningsplikten til at rettighetshaveren i perioden er blitt tildelt eller har fått utbetalt rettighetsvederlag. Derfor er det ikke dekkende når innledningen i første ledd i utkastet § 30 angir kriteriet «utbetalt». Det kan, som reflektert i bokstav g, skje at midler som er tildelt ikke blir utbetalt det samme året.

Bokstav c foreslås endret til «beløp den kollektive forvaltningsorganisasjonen har betalt til rettighetshaveren, for hver ~~type-kategori~~ av rettigheter og type bruk ~~av rettigheter~~ som er forvaltet. Det vil være bedre i samsvar med ordvalget ellers i lovutkastet (sml. § 5) og vil være tilstrekkelig presist (sml. direktivteksten på engelsk, på dansk og på svensk og den danske lovens § 19 nr. 3). Også om man beholder teksten som foreslått i høringsnotatet, må det settes et komma foran som, siden teksten som følger der viser tilbake til så vel rettighetskategori som bruk. Uttrykket «type kategori» har ikke noe grunnlag i direktivet og bør unngås.

Forslaget til endring i bokstav d skyldes ordlyden i direktivets art. 18, 1 d). I tillegg bør komma etter «sted» fjernes.

Den svenske direktivteksten art. 19 (1) bokstav g er brukt som forbilde for forslaget til endring i teksten i § 30 bokstav g. Om bruken av begrepet «utestående» vises til kommentar foran til § 11.

Om § 31 – Opplysninger til andre kollektive forvaltningsorganisasjoner

Teksten foreslås, av tilsvarende hensyn som nevnt foran i kommentar til § 30, og for at den skal bli mer lettlest, endret som følger (inspirert av ordlyden i direktivets art. 19 og den svenske loven 10 kap. 2 §):

En kollektiv forvaltningsorganisasjon skal minst én gang i året gjøre følgende opplysninger elektronisk tilgjengelig for andre kollektive forvaltningsorganisasjoner, som den gjennom en representasjonsavtale forvalter rettigheter for:

- a) rettighetsvederlag som er tildelt for en viss periode ~~og~~
- b) ~~beløp som rettighetsvederlag som i perioden er utbetalt, fordelt for på~~ beløp som rettighetsvederlag som i perioden er utbetalt, fordelt for på hver type kategori av rettigheter og type bruk ~~av rettigheter~~, som er forvaltet gjennom representasjonsavtalen, ~~og~~
- c) ~~utestående inntekter fra rettigheter~~ rettighetsvederlag som er tildelt i perioden, men ikke utbetalt for en viss periode
- d) fradrag som er gjort for administrasjonskostnader
- e) fradrag som er gjort for andre formål enn administrasjonskostnader i samsvar med § 23
- f) lisenser som er gitt til bruk, samt lisenser som har blitt nektet
- g) generalforsamlingsvedtak som er relevante for forvaltningen av rettighetene omfattet av representasjonsavtalen.

Om § 32 – Opplysningsplikt om repertoaret

Opplysningsplikten ifølge direktivets art. 20 gjelder overfor enhver annen kollektiv forvaltningsorganisasjon som den kollektive forvaltningsorganisasjonen gjennom

representasjonsavtale forvalter rettigheter for, og overfor enhver rettighetshaver og enhver bruker («to any collective management organisation on whose behalf it manages rights under a representation agreement or to any rightholder or to any user»). Kriteriet «som den gjennom sin representasjonsavtale forvalter rettigheter for» gjelder altså bare for disse andre forvaltningsorganisasjonene som skal orienteres, og derfor skal det ikke være komma etter «annen forvaltningsorganisasjon». Teksten vil for øvrig bli mer lettlest (og vil ligge nærmere direktivets art. 20) dersom man formulerer den som følger:

En kollektiv forvaltningsorganisasjon som mottar en begrunnet forespørsel fra en annen kollektiv forvaltningsorganisasjon som den gjennom en representasjonsavtale forvalter rettigheter for, fra en rettighetshaver eller fra en bruker, rettighetshaver, en bruker, eller en annen kollektiv forvaltningsorganisasjon, som den gjennom en representasjonsavtale forvalter rettigheter for, plikter å gi opplysninger om verk eller andre vernede arbeid som organisasjonen forvalter rettighetene til, om de rettighetene som organisasjonen forvalter, enten direkte eller gjennom representasjonsavtaler, og om de geografiske områdene som er omfattet.

Om § 33 – Offentliggjøring av opplysninger på organisasjonens nettsted

Departementet har i forslaget utelatt «its general policy on distribution on amounts due to rightholders» som er nevnt i direktivets art. 21 bokstav e. Her bør man kunne følge det svenske eksempelet (10 kap. 4 §) og ta inn «den generelle praksisen for fordeling av vederlag til rettighetshavere».

Henvisningen i bokstav i til § 45 skal være til § 46 som er regelen om rutiner for klagebehandling.

Ordlyden kan forenkles, forslagsvis som følger:

En kollektiv forvaltningsorganisasjon skal på sitt nettsted offentliggjøre og oppdatere følgende informasjon om organisasjonen:

- a) vedtektene til organisasjonen,
- b) medlemsskapsvilkår
- c) standardlisensavtaler og gjeldende standardtakster, inkludert rabatter
- d) liste over personer som utgjør den daglige ledelsen
- e) generell praksis for fordeling av vederlag til rettighetshavere
- ~~ef) den generelle praksisen til organisasjonen knyttet til for~~ administrasjonskostnader
- ~~fg) den generelle praksisen til organisasjonen knyttet til for~~ andre fradrag fra rettighetsvederlag enn administrasjonskostnader
- ~~gh) en oversikt over de representasjonsavtalene som organisasjonen har inngått, som inkluderer~~ med navnene på de kollektive forvaltningsorganisasjonene som avtalene er inngått med
- ~~hi) den generelle praksisen for bruk av ikke-fordelbare midler~~
- ij) rutiner for klagebehandling i samsvar med § ~~45~~46 og framgangsmåter for tvisteløsning.

Om § 34 – Årlig åpenhetsrapport

I siste ledd er rapporten gitt betegnelsen «innsynsrapport», i stedet for «åpenhetsrapport» som ellers er brukt.

Om § 46 – Rutiner for klagehåndtering

Bestemmelsen skal gjennomføre direktivets art. 33 nr. 1 hvoretter de kollektive forvaltningsorganisasjonene skal gjøre tilfredsstillende klagerutiner «available to their members, and to collective management organisations on whose behalf they manage rights under a representation agreement». Det er ikke gitt noen begrunnelse for hvorfor «rettighetshavere» er tatt med i § 46. Kopinor foreslår at bestemmelsen gis følgende ordlyd:

En kollektiv forvaltningsorganisasjon skal ha effektive rutiner for å håndtere klager fra medlemmer, ~~rettighetshavere~~ og fra andre kollektive forvaltningsorganisasjoner som den forvalter rettigheter for».

Som følge av henvisningen i § 10 møter bestemmelsen rettighetshaveres behov hva gjelder klagerutiner.

Om § 48 – Tilsyn

Det må i første ledd andre punktum settes inn et komma etter EØS-området. Et – kanskje mer lettlest – alternativ er å snu om setningen slik:

Tilsynet omfatter virksomhet ~~innen EØS-området~~ som utøves innenfor EØS-området av organisasjoner og andre enheter som er etablert i Norge.

Del 2 Utkast til forskrift om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv.

Forskriften er tunglest. Den er preget av en direkte oversettelse fra direktivet, der det ikke er tatt hensyn til vanlig terminologi i norske regnskap, årsmeldinger o.l. Den forholder seg heller ikke helt konsekvent til begrepene brukt i loven. Kopinor foreslår å tilpasse teksten i disse henseende og å gjøre den litt lettere å lese.

Om § 1 – Opplysninger som skal inngå i årlig åpenhetsrapport

Kopinor foreslår at paragrafen gis følgende utforming:

§ 1 Opplysninger som skal inngå i årlig åpenhetsrapport

Kollektive forvaltningsorganisasjoner skal etter lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv. § 34 avgi en årlig åpenhetsrapport. Rapporten skal inneholde følgende opplysninger:

- a) ~~finansårsregnskap med balanse eller en oversikt over aktiva og passiva, en oversikt over inntekter og utgifter for regnskapsåret og en kontantstrømoppstilling~~
- b) en rapport om virksomheten i regnskapsåret
- c) opplysninger om avslag på lisenstildelinger ~~i medhold av~~ if. loven § 26
- d) en redegjørelse for ~~den juridiske strukturen og styringsstrukturen i den kollektive forvaltningsorganisasjonen~~ organisasjonens juridiske struktur og styringsstruktur
- e) opplysninger om alle enheter som ~~den kollektive forvaltningsorganisasjonen~~ eier eller kontrollerer direkte eller indirekte, helt eller delvis
- f) opplysninger om det samlede vederlaget som de personene som er nevnt i loven § 14, har fått utbetalt det foregående året, og andre ytelser som de har fått
- g) ~~finansiell~~ informasjon som nevnt i §§ 2 til 5
- h) en delrapport om bruken av de beløpene som blir trukket fra for sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ~~tjenester~~ ytelser, herunder beløp til kollektiv fordeling, og som inneholder de opplysninger som er nevnt i § 6.

Betegnelsen «årsregnskap» er den som vanligvis brukes om regnskap som kreves i bokstav a. Et «årsregnskap med balanse» vil inneholde oversikt over inntekter, utgifter, aktiva og passiva, noe som gjør det unødvendig å nevne dette som et alternativ i bokstav a. Gitt innledningen er det i bokstav d og e unødvendig å gjenta at organisasjonen det er tale om er en kollektiv forvaltningsorganisasjon. Betegnelsen «finansiell informasjon» brukes typisk om opplysninger om finansiering, inntekter og formue, og henvisningen i bokstav g til §§ 2 til 5 gjør adjektivet «finansiell» unødvendig. Da lovens § 26 ikke gir en hjemmel for nektelse av lisens, men er en regel om saksbehandling, foreslås «i medhold av» byttet ut med «if.» (som er måten den tilsvarende henvisningen er gjort i den danske forskriften). Om valget av betegnelsen «ytelser» istedenfor «tjenester» og tilføyet «herunder beløp til kollektiv fordeling» i bokstav h vises til kommentar til lovens § 11 og § 19 med forslagene der.

Om § 2 – Finansiell informasjon som skal inngå i den årlige åpenhetsrapporten

For denne paragrafen foreslår vi at overskriften endres til «Informasjon som skal inngå i den årlige åpenhetsrapporten». Hva slags informasjon det er tale om, fremgår av paragrafteksten. Dessuten gjelder også §§ 3 og 4 informasjon om økonomiske forhold. For å gjøre paragrafen enklere å lese, forslår vi endringer som vist nedenfor:

§ 2 ~~Finansiell~~ informasjon som skal inngå i den årlige åpenhetsrapporten

Åpenhetsrapporten som nevnt i § 1 skal inneholde følgende opplysninger om organisasjonens ~~finansielle~~ økonomiske forhold:

- a) ~~finansiell~~ informasjon om inntektene fra rettigheter for hver kategori av forvaltede rettigheter ~~som er forvaltet~~, og for hver type bruk (for eksempel kringkasting, spredning overføring på nettet, offentlig fræmføring), medregnet opplysninger om inntekter fra investering av ~~inntektene fra rettigheter~~ svederlag, og bruken av slike inntekter (uavhengig av om de blir fordelt til rettighetshaverne eller andre kollektive forvaltningsorganisasjoner eller blir brukt på annen måte)
- b) ~~finansiell~~ informasjon om kostnadene i forbindelse med forvaltning av rettigheter og andre tjenester som ~~den kollektive forvaltningsorganisasjonen gir til~~ ytter rettighetshavere
- c) ~~finansiell~~ informasjon om ~~utestående~~ beløp til som tilkommer rettighetshavere
- d) opplysninger om forholdet til andre kollektive forvaltningsorganisasjoner.

Om bruk av adjektivet «økonomiske» istedenfor «finansielle» vises til kommentaren til § 1 og til at «økonomiske» dekker også kostnader. At det er tale om økonomiske opplysninger, følger av innledningen og er ikke nødvendig å gjenta i bokstavene a til c, der det uttrykkelig er angitt hvilke opplysninger som skal gis. I den første parentesen i bokstav a må man bruke begrepene i åndsverkloven, jf. dens § 3 annet ledd bokstav c og d. Begrunnelsen for å unnlate å omtale beløp som tilkommer rettighetshavere, som «utestående» er gitt i vår kommentar til lovutkastets § 11.

Om § 3 – Nærmere krav til finansiell informasjon om kostnader i forbindelse med forvaltning

Ordet «finansiell» i overskriften og i paragrafteksten anbefales strøket da det er overflødig og ikke helt treffende, jf. merknadene foran til § 1 og § 2. Antallet relativsetninger i denne teksten kan reduseres, slik vist i forslaget nedenfor.

§ 3 Nærmere krav til ~~finansiell~~ informasjon om kostnader i forbindelse med forvaltning

~~Finansiell~~ Informasjon som skal inngå i åpenhetsrapporten etter § 2 første ledd bokstav b skal inneholde en redegjørelse som omfatter følgende ~~informasjon~~:

- a) alle drifts- og finanskostnader fordelt på kategorier av forvaltede rettigheter ~~som er forvaltet~~, og en forklaring på den metoden som blir brukt til å fordele indirekte kostnader når det ikke er mulig å regne slike kostnader til én eller flere kategorier av rettigheter
- b) drifts- og finanskostnader fordelt på kategorier av forvaltede rettigheter ~~som er forvaltet~~, og en forklaring på den metoden som blir brukt til å fordele indirekte kostnader når det ikke er mulig å regne slike kostnader til én eller flere kategorier av rettigheter, bare med omsyn til forvaltningen av rettigheter, medregnet administrasjonskostnader som blir trukket fra eller motregnet mot inntekter fra rettigheter eller eventuelle inntekter fra investering av inntektene fra rettigheter, i samsvar med loven §§ 17 og 19
- c) drifts- og finanskostnader i forbindelse med andre tjenester enn forvaltningen av rettigheter, medregnet sosiale, kulturelle og utdanningsmessige tjenester ytelser, herunder kollektiv fordeling
- d) ressurser midler som blir brukt til å dekke kostnader

- e) fradrag fra inntekter fra rettigheter, fordelt på kategorier av forvaltede rettigheter ~~som er forvaltet~~, og på type bruk, og formålet med fradraget, for eksempel kostnader ~~som er knyttet til forvaltningen av rettigheter eller til sosiale, kulturelle eller utdanningsmessige tjenester~~ ytelser, herunder kollektiv fordeling
- f) prosentdelene som kostnaden ved forvaltningen av rettighetene og andre tjenester som den kollektive forvaltningsorganisasjonen yter til rettighetshaverne utgjør, sammenlignet med inntektene fra rettigheter i det aktuelle regnskapsåret, for hver kategori av forvaltede rettigheter ~~som blir forvaltet~~, og en forklaring på metoden som blir brukt til å fordele indirekte kostnader når det ikke er mulig å ~~regne~~ henføre slike kostnader til én eller flere kategorier av rettigheter.

Om endringsforslagene i bokstav c og bokstav e vises til kommentarene til § 11 og § 19 med forslagene der. Vi har for øvrig forsøkt å se på kommasetting og språk i hele denne paragrafen, men finner det vanskelig pga. uklart meningsinnhold. Både bokstav a, b, c og f framstår temmelig ubegripelige, og vi anmoder departementet om å omskrive teksten slik at den blir forståelig for organisasjonene som skal forholde seg til den.

Om § 4 – Nærmere krav til finansiell informasjon om utestående beløp til rettighetshavere

Med henvisning til våre kommentarer til forskriftsparagrafene foran, foreslår Kopinor at denne paragrafen utformes som følger:

§ 4 Nærmere krav til finansiell informasjon om utestående beløp til rettighetshavere

Finansiell informasjon som skal inngå i åpenhetsrapporten etter § 2 første ledd bokstav c, skal inneholde en redegjørelse som omfatter følgende informasjon:

- a) det samlede beløpet som er tildelt rettighetshavere, fordelt på kategori av forvaltede rettigheter ~~som er forvaltet~~ og type bruk
- b) det samlede beløpet som er betalt til rettighetshavere, fordelt på kategori av forvaltede rettigheter ~~som er forvaltet~~ og type bruk
- c) hvor ofte det blir gjort utbetalinger, fordelt på kategori av forvaltede rettigheter ~~som er forvaltet~~ og type bruk
- d) det totale beløpet som er krevd inn, men som ennå ikke er tildelt til rettighetshavere, fordelt på kategori av forvaltede rettigheter ~~som er forvaltet~~ og type bruk, og i hvilket regnskapsår beløpet ble krevd inn
- e) det totale beløpet som er tildelt, men som ennå ikke er fordelt til rettighetshavere, fordelt på kategori av forvaltede rettigheter ~~som er forvaltet~~ og type bruk, og i hvilket regnskapsår beløpet ble krevd inn
- f) dersom en kollektiv forvaltningsorganisasjon ikke har utført fordeling og utbetaling innen den fristen som er fastsatt i loven § 20, skal det opplyses om årsakene til forsinkelsen
- g) de samlede beløpene som ikke kan fordeles, sammen med en redegjørelse for bruken av disse beløpene.

Om § 5 – Nærmere krav til finansiell informasjon om forholdet til andre kollektive forvaltningsorganisasjoner

Også her vises til kommentarene til §§ 1 til 3, idet vi foreslår at paragrafen gis følgende ordlyd:

§ 5 Nærmere krav til ~~finansiell~~ informasjon om forholdet til andre kollektive forvaltningsorganisasjoner

Finansiell informasjon som skal inngå i åpenhetsrapporten etter § 2 første ledd bokstav d), skal inneholde en redegjørelse som omfatter følgende informasjon:

- a) beløp som er mottatt fra andre kollektive forvaltningsorganisasjoner, og beløp som er betalt til andre kollektive forvaltningsorganisasjoner, fordelt på kategori av rettigheter, type bruk og organisasjon
- b) administrasjonskostnader og andre fradrag fra inntekter fra rettigheter, som er ~~utestående til~~ kommer andre kollektive forvaltningsorganisasjoner, fordelt på kategori av rettigheter, type bruk og organisasjon
- c) administrasjonskostnader og andre fradrag fra de beløp som er utbetalt av andre kollektive forvaltningsorganisasjoner, fordelt på kategori av rettigheter og organisasjon
- d) beløp som er fordelt direkte til rettighetshaver, og som stammer fra andre kollektive forvaltningsorganisasjoner, fordelt på kategori av ~~retter~~ rettigheter og organisasjon.

Om § 6 – Opplysninger som skal inngå i delrapport om bruken av beløp som blir trukket fra for sosiale, kulturelle og utdanningsmessige tjenester

For denne paragrafen foreslår vi endringer som vist nedenfor.

§ 6 Opplysninger som skal inngå i delrapport om bruken av beløp som blir trukket fra for sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ~~tjenester~~ ytelser, herunder kollektiv fordeling

I delrapporten som skal gis ~~med hjemmel i~~ henhold til lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv. § ~~34~~ 32 andre ledd, skal følgende opplysninger inngå:

- a) beløp som er trukket fra for sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ~~tjenester~~ ytelser, herunder kollektiv fordeling, i regnskapsåret, fordelt på type formål, og for hvert av disse formål, en fordeling på kategori av forvaltede rettigheter ~~som er forvaltet~~ og type bruk
- b) en redegjørelse for bruken av disse beløpene, fordelt på type formål, medregnet kostnader knyttet til forvaltning av de beløp som er trukket fra for å finansiere sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ~~tjenester~~ ytelser, og de separate beløp som blir brukt til sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ~~tjenester~~ ytelser.

Om innføringen av begrepene «ytelser» og «kollektiv fordeling» viser vi til kommentarene til §§ 11 og 19 med våre forslag til endringer. Henvisningen i første ledd skal være til § 34.